

Теми лекцій

Тема 1. Основні поняття та методологія вивчення системи якості освіти. Поняття «якість», «якість освіти», «якість вищої освіти». Основні властивості та характеристики освітнього процесу, що визначають його якість. Система освітнього процесу: вхідні (зовні системи), процеси в середині системи, вихідні (зовні системи), дія зворотного зв'язку. Системи та процеси вищої освіти. Якість вищої освіти. Поняття «продукт освітньої діяльності». Продукт освітньої діяльності як рівень професійної компетентності випускників вищої школи. Поняття «управління якістю освіти». Системний підхід як управлінський феномен. Середовище як системний фактор, детермінуючий управління освітянськими системами. Якість освітньої системи як об'єкт управління.

Тема 2. Показники якості освіти та їх оцінювання. Поняття показників якості освіти. Кількісні і якісні показники. Особливості вимірювання показників якості за міжнародними стандартами освіти. Оцінювання якості освіти. Причини необхідності формування системи показників якості освіти. Внутрішня та зовнішня експертиза якості освіти. Зовнішня оцінка якості (EQA). Загальні принципи оцінки якості освіти. Концепція якості щодо вищої освіти. Система якості освіти вищої школи. Характеристики: якості вхідного продукту, якості процесів та якості вихідного продукту. Міжнародні порівняння якості освіти. Концепції і принципи підтвердження якості, а також найбільш практичні засоби її визначення. Освітні індикатори. Структура індикаторів освіти. Освітні індикатори міжнародних організацій. Участь України в розробленні та реалізації освітніх індикаторів.

Тема 3. Управління якістю освіти. Поняття управління якістю освіти. Фактори, які безпосередньо зв'язані з рівнем якості. Якість освіти як категорія управління. Підсистеми управління якістю освіти: освітній продукт вищої школи; комплексна система якості (Quality System). Підсистеми комплексної системи якості: забезпечення якості (Quality Assurance); управління та контролю якості (Quality Control), які базуються на даних моніторингу якості (Monitoring of Quality). Управління якістю та його зв'язок з інформацією. Стан освітньої системи у інформаційному вимірі та визначення напрямку її розвитку. Особливості управлінської інформації. Причини дефіциту освітньої інформації.

Рівні моніторингу якості освіти. Побудова системи моніторингу освіти. Функції системи моніторингу освіти. Поняття якості професійної підготовки. Управління якістю і стандартизація. Контроль якості професійної освіти засобами вимірювання та оцінювання якості вищої освіти. Методологічні та організаційно-методичні складові системи вимірювання та оцінювання якості вищої освіти.

Тема 4. Система управління якістю освіти в Україні. Основні положення законодавства України стосовно управління якістю освіти.

Державна організаційна система контролю за діяльністю ВНЗ усіх форм власності. Функції Міністерства освіти і науки України, Державної інспекції закладів освіти стосовно моніторингу та управління якістю освіти. Критерії оцінки рівня функціонування ВНЗ. Поняття «Державні стандарти освіти», «ліцензування», «атестація» та «акредитація». Умови створення закладів освіти. Ліцензування освітньої діяльності. Нормативна база ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів. Державна акредитаційна комісія (ДАК) як головний державний орган контролю за діяльністю ВНЗ. Основні завдання ДАК. Експертна оцінка певних видів діяльності як основний методичний прийом проведення робіт з ліцензування, атестації та акредитації закладів освіти. Сутність технологічного аспекту управління. Структура системи показників якісних освітніх послуг. Організаційно-методичні форми, критерії та ресурси процедур оцінки підготовленості студентів на підставі яких, оцінюється спроможність закладів надавати якісні освітні послуги.

Тема 5. Становлення системи моніторингу якості професійної освіти в Україні. Генезис системи моніторингу якості професійної освіти в Україні. Поетапна розробка та запровадження Державного стандарту професійної освіти. Моніторинг змісту професійної освіти. Моніторинг рівня навчальних досягнень. Впровадження системи регулярного моніторингу якості освіти професійного спрямування. Системи галузевого моніторингу в вищій професійній освіті. Система моніторингу: національні ліцензійні інтегровані іспити; рейтинг вищих навчальних закладів. Системна характеристика педагогічного ланцюга: «новий викладач - новий випускник - новий фахівець».

Рекомендована література

Основна

1. Колінко О.А., Тарасова О.В. Якість освіти: стратегія і тактика. - Миколаїв, 2007. - 136 с.
2. Звіт ООН "Україна. Людський розвиток, 1999".
3. Закон України "Про освіту" від 23.03.96р. N100/96-ВР.
4. Закон України "Про вищу освіту"
5. Програма Оцінювання ЕФА 2000. Міжнародний Консультативний Форум "Освіта для Усіх".
6. Державний Комітет статистики України. The International Consultative Forum on Education for All. EFA. 2000. Assessment.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.02.96 N200 "Про ліцензування, атестацію та акредитацію закладів освіти".
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.97р. N110 "Про Державну інспекцію навчальних закладів при Міністерстві освіти".

Додаткова

9. Критерії та вимоги до ліцензування підготовки фахівців відповідних рівнів (затверджено рішенням ДАК від 23.11.99, протокол N23).
10. Критерії та вимоги до акредитації підготовки фахівців відповідних рівнів (затверджено рішенням ДАК від 23.11.99, протокол N 23).

11. Вимоги до складу, змісту та порядку розробки пакетів комплексних контрольних робіт з фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін.
12. Вимоги до розробки, погодження та затвердження пакетів комплексних кваліфікаційних завдань.
13. Інструктивний лист Міністерства освіти України від 21.03.97. N1/9- 118 щодо розробки, погодження та затвердження комплексних кваліфікаційних завдань.
14. Методика виконання кваліфікаційних тестів та оцінювання їх результатів.
15. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (затверджено наказом Міністерства освіти України від 02.06.93 N161).
16. Наказ Міністерства освіти України від 07.06.96 N195 “Про затвердження Норм часу для розрахунку і обліку навчальної роботи та Переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи викладачів і рекомендацій щодо запровадження їх у вищих закладах освіти III-IV рівнів акредитації”.
17. Наказ Міністерства освіти України від 13.03.98 N103 “Про затвердження Норм часу для розрахунку і обліку навчальної роботи та Переліків основних видів методичної й організаційної роботи викладачів вищих закладів освіти I-II рівнів акредитації”.
18. Положення про рейтингову систему оцінювання знань і самостійної роботи студентів Національного Університету “Киево-Могилянська академія” (Затверджено Наказом Президента На УКМА від 15.01.01. N11).
19. Наказ МО України від 31.07.98 р. №285 “Про порядок розробки складових нормативного та навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців з вищою освіти”.
20. Постанова Кабінету міністрів України від 7.08.98 р. №1247 “Про розроблення державних стандартів вищої освіти”.
21. Булах І.Є. Комп’ютерна діагностика навчальної успішності. К.: ЦМК МОЗ України, УДМУ.-1995. UN “Human Development Report 1994”.
22. UN “Human Development Report 2001”.
23. Education at a Glance - OECD Indicators. 2000.
24. Education at a Glance - OECD Indicators. 2001.
25. World Development Indicators Database. World Bank. 2001.
26. UNESCO (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) 1999. Statistical Yearbook.1999. Paris.